

FORSVARETS EFTERRETNINGSTJENESTE

9. maj 2007

SITUATIONS- OG TRUSSELSVURDERING FOR AFGHANISTAN.

1. Oprørs- og terrorgrupper er fortsat aktive i hele Afghanistan. Regeringen har ikke fuld kontrol med landet. Mange lokale ledere opretholder lokale militser og er økonomisk stærke, da de bl.a. kontrollerer opiumproduktionen. Det gør det vanskeligt at skabe en stærk centralmagt samt at genopbygge og demokratisere landet. Afghanistan præges i mange områder af mangel på sikkerhed, omfattende lovløshed, kriminalitet og menneskerettighedskrænkelser. Sikkerhedssituationen er kritisk i det sydlige og østlige Afghanistan, hvor oprørskampen er domineret af Taliban.
2. Rammerne for det parlamentariske arbejde er endnu mangelfulde. Den politiske proces er ofte forvirrende og træg. Parlamentet er desuden splittet og præget af lokale interesser. Mange magtfulde lokale ledere og tidligere krigsherrer er medlemmer af parlamentet. Præsident Karzais regering udfører en svær politisk balancegang i bestræbelserne på at udbrede centralmagts indflydelse og bibeholde en vis lokal opbakning. Forholdet til Vesten vil stadig være bestemt af, at Afghanistan er helt afhængig af økonomisk støtte fra udlandet.
3. Det sydlige Afghanistan er domineret af stammekultur. De reelle magthavere er først og fremmest at finde i ældste- og stammeråd samt religiøse råd. Det lokale styre i området er præget af korruption og nepotisme.
4. Talibans mål er at genindføre et islamisk emirat i Afghanistan. Taliban står traditionelt stærkt i den sydlige del af Afghanistan, som er overvejende pashtunsk, mens opbakningen i den nordlige del af landet er svagere. Taliban forsøger gennem sin oprørskamp at skabe tvivl om regeringens evne til at styre landet og beskytte dets borgere. Utilfredsheden i befolkningen næres bl.a. af antiopiumkampagnen og af, at centralregeringen ikke har kunnet forbedre befolkningens levevilkår og sikkerhed.
5. De lokale fredsftaler, der blev indgået i efteråret 2006 mellem den daværende provinsguvernør i Helmand og ældsterådet fra byer i det nordlige Helmand, blev brudt i januar 2007. Det er meget sandsynligt, at omfanget af angreb fra oprørs- og terrorgrupper i løbet af foråret 2007 vil vokse og nå et niveau som i sensommeren 2006. Det er mindre sandsynligt, at Taliban i 2007, som det var tilfældet i 2006, vil gennemføre større koordinerede angreb på distriktscentre behersket af afghanske myndigheder eller den internationale militære sikkerhedsstyrke (ISAF).
6. Grænserne mellem Afghanistan og nabolandene Iran og Pakistan er vanskelige at kontrollere. Stammer, familierelationer, handel og sprog går på tværs af de formelle grænser i det ofte vanskeligt tilgængelige terræn. Dette gælder i særlig grad grænsen til Pakistan. Grænsebevogtningen er præget af korruption, og en aftale mellem den pakistanske hær og stammelederne i dele af grænseområdet op til Afghanistan har reduceret den pakistanske militære tilstedeværelse. Oprørs- og terrorgrupper for-

står at udnytte disse forhold. Forbindelser ind i Pakistans uoprægede grænseregioner er af afgørende betydning for Taliban i Afghanistan.

7. Afghanistan vil være afhængig af international bistand i mange år, uanset den positive politiske og økonomiske udvikling i de seneste år. Afhængigheden af udenlandsk bistand gør sig ikke mindst gældende i forbindelse med opbygningen af statsinstitutionerne, herunder sikkerhedsstyrkerne. Fremgangen i den afghanske økonomi skyldes primært bistand fra internationale donorer, men den illegale økonomi er også en væsentlig faktor. På trods af dette er Afghanistan stadig et af de fattigste lande i verden, og den økonomiske udvikling er skævt fordelt.

8. Afghanistan er den dominerende opiumproducent på verdensplan. Opiumproduktionen i 2006 blev rekordstor. De første forsigtige forudsigelser tyder på, at opiumproduktionen i 2007, på trods af intensiverede bekæmpelsesoperationer, igen vil sætte ny rekord. Opiumøkonomien er en integreret del af den afghanske økonomi og magtstruktur. Bekæmpelse af opiumproduktionen er vanskelig, uden at det får store økonomiske konsekvenser og yderligere forværrer sikkerhedssituationen. Bekæmpelse af valmuer vil først og fremmest ramme de lokale bønder hårdt. Mange bønder er allerede forgældede, og der findes ikke tilsvarende givtige afgrøder. Massive økonomiske interesser i opiumhandlen vil sandsynligvis betyde, at bekæmpelse af valmuer eller kontrol med transportruter vil føre til et væbnet svar fra de lokale bagmænd. Derfor er en effektiv kampagne ikke sandsynlig. De igangværende ødelæggelser af opiummarker er dog forløbet uden større modstand, og det har ikke ændret trusselsniveauet mod de danske styrker i landet.

9. Præsident Karzai har forsøgt at nedbryde de lokale lederes magtbaser ved at afvæbne deres private militser. Første skridt i denne proces er tilendebragt ved afvæbningen af den tidligere afghanske hær, som dog mere har været en politisk tilkendegivelse end en operativ succes. Et nyt program for afvæbning af de mange ulovlige private militser er herefter iværksat. Imidlertid har Karzai tilladt oprettelsen af et antal stammemilitser eller hjælpepoliti, der med lokalkendskab skal tage kampen op mod Taliban. Tidligere lokale magtfulde ledere står bag nogle af disse stammemilitser. Brugen af stammemilitser går imod afvæbningsprocessen og undergraver incitamentet for andre lokale magtfulde ledere til at lade sig afvæbne.

10. De afghanske sikkerhedsstyrker, hæren og politiet er stadig under opbygning. Det vil vare adskillige år og kræve fortsat international støtte. Hæren deltager sammen med ISAF i bekæmpelsen af oprørere over det meste af Afghanistan.

11. Der er store lokale variationer i synet på den internationale tilstedeværelse. Befolkningens holdning til den afghanske regering og den internationale tilstedeværelse afhænger først og fremmest af, om forventningerne til forbedret sikkerhed og genopbygning bliver indfriet. Sker det ikke, er der risiko for, at befolkningen vender sig mod de afghanske myndigheder og den internationale tilstedeværelse.

12. Oprørs- og terrorgrupper, især Taliban, angriber både internationale styrker, afghanske sikkerhedsstyrker, lokale embedsmænd, gejstlige og civile repræsentanter, der støtter regeringen. Det sker typisk med improviserede bomber og sprængstoffer samt ved planlagte baghold og mord. Brugen af improviserede bomber steg i 2006. Det er sandsynligt, at den stigende tendens vil fortsætte. FE vurderer, at der fortsat

er tilstedeværelse af såvel al-Qaida som Hizb-e Islami Gulbuddin i Afghanistan, og at denne tilstedeværelse er koncentreret i landets østlige del langs den pakistanske grænse.

Der findes tillige mange illegale bevæbnede grupper i Afghanistan. Oftest er det paramilitære enheder, som har forbindelse til organiseret kriminalitet, lokale bevæbnede grupper samt grupper, som lever af smugling, røverier og kidnapninger. Disse gruppers angreb og aktioner tilskrives ofte Taliban. Det er imidlertid vanskeligt at henføre de enkelte angreb til specifikke grupperinger. Afvæbningen af illegale bevæbnede grupper vil blive vanskelig. FE vurderer, at der findes et stort antal grupper spredt over hele Afghanistan.

FE vurderer, at truslen for angreb og terrorhandlinger er **HØJ** i hele Afghanistan.

Truslen fra civile uroligheder vurderes som **LAV**. Når der forekommer demonstrationer, hvilket især sker i de større byer, er årsagen som regel af social og økonomisk karakter.

Antallet af miner og mængden af ueksploderet ammunition i Afghanistan er betragtelig. Placering af disse er dog oftest kendt. Truslen fra miner og ueksploderet ammunition varierer lokalt fra **LAV** til **HØJ**.

Truslen for beskydning af luftfartøjer i Afghanistan varierer fra **LAV** til **HØJ** afhængig af flyvehøjde og område.

13. FE vurderer, at truslen fra spionage er **HØJ**, og at truslen for sabotage er **LAV** i hele Afghanistan. Der forekommer undergravende virksomhed rettet mod den internationale tilstedeværelse og den afghanske regering ved spredning af misnøje og usikkerhed samt udbredelse af rygter og trusler. Det er almindeligt, at Taliban uddeleger løbesedler, som opfordrer befolkningen til at vende sig mod den internationale tilstedeværelse og den afghanske regering. Truslen for undergravende virksomhed mod danske enheder vurderes som **MIDDEL** i hele Afghanistan.

14. Organiseret kriminalitet i Afghanistan består primært af narkotikakriminalitet, dvs. dyrkning, forædling og distribution af især opium, men også cannabis. Det sydlige Afghanistan, især Helmand-provinsen, er det vigtigste område for narkotikaindustrien, men der er også narkotikaaktiviteter af betydning i nord, herunder i Badakhshan-provinsen i nordøst. De organiserede kriminelle bander, herunder narkobagmændene og deres håndlangere, har ingen interesse i unødigt at komme i konflikt med de afghanske sikkerhedsstyrker eller den internationale styrke. Narkobagmændene ejer, eller lejer, svært bevæbnede militser og/eller kriminelle netværk til at beskytte deres interesser. I det nordlige Afghanistan har der været gennemført adskillige angreb på afghanske sikkerhedsstyrker og ISAF-styrker. Korruption er udbredt og med til at gøre det nemmere for den organiserede kriminalitet at operere i samfundet. FE vurderer, at truslen fra organiseret kriminalitet er **HØJ** i det nordlige Afghanistan, mens den er **LAV** i resten af landet. Hvis de danske styrker i Afghanistan bliver sat i forbindelse med narkotikabekæmpelsen, vil truslen stige markant.